

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 3. Alia sententia impugnatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

natura sua, sed quia ignis applicatus ad vniorem terminandam, est etiam applicatus ad producendum ignem sibi vniendum; Quod si Deus suspenderet concursum, ne illum produceret, posset naturaliter talis ignis illi vniendi proci ab alio agente, cui non vniatur. Quod non contingit in nutritione viventium; in qua si vivens augendum non producat partem substantiæ sibi vniendæ, à nullo alio agenti, cui non vniatur, poterit talis pars produci.

13 Fortius sententia hæc posset impugnari ex illa particula, in sua naturali dispositione constitutum. Per illam relegant à numero actionum vitalium huius sententiæ Patroni actiones omnes, per quas vivens in sua naturali dispositione constituitur, in quibus sunt productiones passionum, quæ pertinent ad naturalem constitutionem viventis. Contra quam definitionis partem sic arguunt nonnulli. Intellectio non supponit animam volentem informatam (procedit argumentum positis potentiis superadditis in viventibus saltem possibilibus) quia intellectio non dependet à voluntate: ergo non supponit vivens in sua naturali dispositione constitutum: ergo non est vitalis actio. Hæc obiectio nullius est momenti: quia de ratione actionis vitalis non est procedere à viventi constituto in statu naturali iuxta definitionem prædictam; sed esse distinctam ab illis, per quas vivens in statu naturali constituitur. Vivens enim in actu primo definitur iuxta hanc sententiam illud, quod ultra actiones per quas in naturali dispositione constituitur, potest operari actum ex suo conceptu immanentem. Et ita in ratione viventis constituitur in ordine ad actiones distinctas ab illis, per quas constituitur in naturali dispositione, licet non illarum quælibet hanc dispositionem adequatam supponat.

14 Aliter contra hanc sententiam argumentor. Demus vivens, cui à primo instanti suæ productionis debita sit cognitio alicuius obiecti, sicuti de facto debita esse Angelo, censent plures Theologi. Hæc actio pertinebit ad naturalem constitutionem viventis; & erit vitalis: ergo non est de ratione actionis vitalis, esse distinctam ab aliis, per quas vivens in sua naturali dispositione constituitur; neque vivens solum potest constitui in ordine ad actiones distinctas ab illis, per quas in sua naturali dispositione constituitur; sed etiam in ordine ad illas, per quas in tali naturali dispositione constituitur. Negare non poteris talem actionem esse vitalem: est enim rarum omnibus Theologis, ac philosophis omnem substantiam cognoscentem constitui viventem per ordinem ad cognitionem, & omnem cognitionem vitalem esse. Si dicas talem cognitionem non pertinere ad naturalem dispositionem; inquiri: quidnam sit pertinere ad naturalem constitutionem: illud intelligimus ad illam pertinere, quod debitum est substantiæ à primo instanti generationis; sed illa cognitio talis esset: ergo esset constitutiva viventis in sua naturali dispositione. Dices id pertinere ad naturalem constitutionem, quod viventi debetur à prima generatione per modum habitus, non verò per modum actus. Sed inquiri quid sit debitum esse per modum habitus? & quod per modum actus? quod facile cuique cernitur, & difficile ab aliquo discernitur.

15 Vergeo. Demus substantiam creatam per se ipsam cognoscentem, & per cognitionem sui, aliudve obiecti constitutam: illa cognitio constitutiva substantiæ pertinebit ad naturalem constitutionem illius; & tamen erit vitalis: ergo non est de ratione actionis vitalis esse distinctam ab illa, per quam vivens constituitur in sua naturali dispositione. Quid enim magis pertinet ad naturalem constitutionem viventis quam illud, quod ad sui constitutionem spectat? Respondebis forsan implicare talem substantiam; quod valde probabile censeo: quod si dicas, ad alia argumenta recurrat, hoc enim tantum adduco contra illos, qui substantiam hæc possibilem esse fatentur, & contra te argumentum vergeo in Deo. Essentiam Dei communis Theologorum sententia constituit in cognitione: hæc cognitio pertinet ad naturalem constitutionem Dei, & est vitalis: ergo non est de ratione operationis vitalis esse distinctam ab illis, per quas vivens constituitur in sua naturali dispositione. Hæc argumenta petita ex cognitione debita naturæ à prima sui conditione, & ex cognitione identificata cum ipsa, sunt præcipua in hac materia, quibus impugnantur plures de hac re sententiæ.

16 Alij sapientissimi recentiores sic vivens definiunt: Vivens est, quod ultra complementum in esse substantiali, & virtutis operativæ, determinatum est ad producendum in se perfectionem, aut terminum, qui naturaliter ab extrinseco non potest produci. Hanc definitionem impugnant recentiores, ex eo quod nutritionis terminus potest naturaliter ab extrinseco produci. Cui argumento feci satis supra, ubi explicui quomodo nutritionis terminus petat immanenter produci. Arguunt secundò: à ratione actus vitalis excluditur id quod complet substantiam viventis in virtute operativæ: sed cognitio complet substantiam animæ in ratione operativæ volitionis, quia cognitio necessarîo prærequiritur ad productionem volitionis: ergo cognitio non est vitalis. Respondebunt recentiores: cognitionem non pertinere ad virtutem productivam volitionis: sed tantum se habere ut conditionem: ac proinde non complere animam in ratione virtutis operativæ; & ex hoc capite non illi vitalitatem repugnare.

17 Arguunt tertio contra eandem sententiam: Intellectio, & volitio producant habitus in anima, & species impressas: ergo complent illam in ratione virtutis operativæ: ergo non sunt vitales. Primum antecedens admittunt omnes, siue habitus ab speciebus distinguantur, siue non. Prior consequutio probatur: ideo intellectus complet virtutem operativam animæ, quia producit intellectiorem in anima: cognitio, & volitio producant habitus, & species in anima: ergo complent illius virtutem operativam. Posterior consequutio priori admittenda constans est. Deinde intellectio & volitio producant habitus, & species, quibus anima actuè operatur: ergo complent virtutem activam animæ producendo in illa virtutes, quibus anima actuè operatur: ergo non est vitalis.

18 Respondeo pro hac sententia ad id quod ultimò obijciatur, non esse contra rationem actus vitalis complere activitatem animæ producendo aliquid, quo anima actuè operetur, & illius activitatis completur: quod est illius activitatem complere actuè, & non formaliter: sed tantum excludi à ratione actionis vitalis id quod complet formaliter per modum virtutis activæ, immèdiatè per se formaliter completis virtutem activam animæ. Ad illud, quod primò obijciatur de productione specierum, & habituum in anima. Responde per principia productiva specierum, & habituum, ad quorum productionem non concurrat anima, non complere formaliter illius activitatem, quia ad hanc non pertinet id cuius ipsa non est causa immèdiata: sed per intellectum, per quem completur activitas animæ respectu intellectiōis, quæ ipsa producit. Sic in voluntate, & in aliis potentis. Ad argumentum in forma, Resp. Intellectus ideo complet activitatem animæ, quia producit intellectiōem in anima per modum principij adjuvantis animam ad talem productionem; concedo: quia producit per modum cause totalis sine concursu animæ, nego. Sed cognitio producit species, & habitus in anima per modum principij adjuvantis animam ad talem productionem, nego: per modum cause adequatæ concurrētis ad productiones habituum & specierum sine concursu animæ; concedo: ergo intellectio complet activitatem animæ, eo modo, quo illam complet intellectus: nego consequentiam.

19 Fortius hanc sententiam & efficaciter ad hominem impugno ex sensatione materiali interna; quæ in opinione huius auctoris cōcurrit cum animo rationali in genere causæ efficientis ad speciem expressam intellectus, seu ad intellectiōem producendam: ac proinde illius activitatem cōplet in ordine ad hunc effectum, & iuxta hanc definitionem ex numero actionum vitalium ex hoc capite esset abolenda, quod absurdum est. Ne videar tantum in opinione asserente phantasma immèdiatè concurrere ad intellectiōem hanc sententiā impugnasse, quod ad illius auctoris impugnationem, qui illam amplectitur, sufficiens esset: Do phantasma non speciem expressam immèdiatè; sed impressam in intellectu producere: & opinionem receptissimam desumo illorum, qui asserunt potentias non distingui ab anima, qui intellectum tam agentem quam passibilem ab ipsa anima non distinguunt. Phantasma concurrat cum intellectu agente identificato cum ipsa anima ad speciem impressam

impressam spirituales in anima producendam: ergo complet virtutem illius in ordine ad hunc effectum: ergo non est vitalis. Quia per se id quod complet formaliter virtutem animæ, vitale non est.

20 Non respondebis phantasma seu sensationem externam non complere animam in ratione vitalis, ne principium petas; sed forsitan respondebis non complere animam in ratione principij immanenter operantis, sicut illam complet intellectus, qui immanenter operatur. Phantasma enim, licet cum anima effectum producat, talis effectus immanens non est respectu phantasmatis. Contra hanc solutionem sic arguuntur. Probabilis est multorum opinio, quam vt veram tradam Controuers. sequenti Punct. 1. actus vitales, videlicet intellectionem, & volitionem, subiectari adæquate in anima, etiamsi detur potentia intellectiua superaddita: ergo si requiritur, vt aliquod excludatur à ratione effectus vitalis, non solum complere actiuitatem viuentis; sed illam complere per modum principij immanenter operantis, productio potentie intellectiue, quæ non nisi ab anima produci potest, & immanenter producitur, non excluditur à ratione actionis vitalis: quia illius terminus non complet virtutem actiuiam animæ per modum principij immanenter operantis. Si dicas potentiam intellectiuiam immanenter operari, quod fasum esse probabo loco supra citato; obiciam animam possibilem, cum potentia, quæ tantum illam iuuat ad efficiendum, & sui effectus principium non sit passiuum, in qua est eadem difficultas: procedit enim hæc questio de omni viuenti, & de omni generali actione existenti, & possibili. Neque fundamento aliquo probabili negare poteris possibilem animam, seu viuens prædium huiusmodi potentis factiuis, & non passiuis suarum operationum.

21 Alio modo respondere posses: duo requiri, vt terminus, qui non potest nisi immanenter produci à suo principio, vitalis non sit; & complere virtutem actiuiam subiecti respectu cuius immanens est; & esse debitum in primo instanti generationis: phantasma verò, etsi virtutem actiuiam animæ compleat, non tamen est debitum animæ in primo instanti generationis; & ita non potest excludi à ratione vitalis. Eufugium præcludo in anima rationali possibili, cui debita sit in primo instanti, in quo corpori infunditur sensatio interna; & spiritualis cognitio ab hac sensatione procedens, quam animam possibilem esse, nullo fundamento negare poteris.

22 Desumenda est impugnatio contra hanc sententiam, quam contra præcedentem ex cognitione diuina pertinente ad constitutum Dei expendebam, cui adhuc ex principiis huius auctoris nonnulla poterat esse solutio. Potest enim dici essentiam diuinam non constitui per cognitionem; sed per principium virtualiter productiuium cognitionis: quæ licet realiter identificetur cum essentia, & cum principio, quod supponit, virtualiter ab illa distinguitur. Contra hanc solutionem sic arguerem: In Deo cognitio diuina supponit principium virtualiter productiuium illius: ergo æternitas, & immensitas supponunt simul principium virtuale: ergo immensitas, per quam Deus est vbique; & æternitas, per quam est in omni tempore, sunt productæ per actionem vitalem virtualiter distinctam à suo principio; ergo illa actio est æquæ vitalis, ac ipsa cognitio Dei. Probo consequentiam: illa actio supponit essentiam diuinam completam in suo esse, & in ratione virtutis operatiue: insuper illius terminus non potest ab extrinseco produci, vt per se patet, quia nullum est agens distinctum à Deo, quod neque formaliter, neque eminenter possit immensitatem, & æternitatem Dei producere: ergo est vitalis. Fugiet hic auctor, si dicat cognitionem diuinam importare productionem virtutem sui: secus æternitatem, & immensitatem: quibus non importatur neque virtualis ipsarum productio; cuius disparitatis rationem aliquam inuenire difficile non esset.

23 Ad aliud argumentum petum ex creatura, quæ per semetipsam sit identificata cum cognitione, quod hanc sententiam sicuti præcedentem impugnat, responderem ego, pro hac sententia talem creaturam repugnare, quia de ratione cognitionis est esse actionem cognoscitiui tenentis se per modum productiui principij: nihil autem creatum potest esse principium productiuium formale rei secum identificata, neque virtuale, quia principium virtuale, seu virtualiter productiuium dicit virtutem distinctionem à productione. In creaturis autem non potest admitti hæc

virtualis distinctio respectu illorum, quæ realiter sunt idem: quia hæc in Deo tantum admittitur propter suam immutabilitatem, ad illa defendenda, quæ nostrum caput superius, quæque fide diuina tenemur confiteri; in creaturis autem hæc sacramenta confingere nefas est. Si enim semel admittantur, misterium Trinitatis quod in Deo fide fatemur, & tanquam inscrutabile imbecillæ hominum menti reueremur, poterit in pura creatura defendi: admissa enim virtuali distinctione quicquid est difficile hominum menti, & in mysterio arcanum, in pura creatura deuoratum esset; quod certè cuiusque malè verteret.

Reicienda est hæc sententia præcipue propter argumentum factum de phantasmate concurrente cum ipsa anima ad speciem expressam producendam; & ne tam cito implicemur virtuali distinctione ad vitalitatem in Deo defendendam, neque cogamur deserere opinionem, quam plurimi Theologi bonæ notæ defendunt; videlicet essentiam diuinam per cognitionem constitui.

§. IV.

Propria sententia.

Incipias ibi nemo, qui de hac re auctores consulerit; mentem omnium antiquorum fuisse, illud esse viuens, quod seipsum mouet; & ita viuens definitur: *quod constitutum in suo esse naturali, immanenter operatur*; actiones enim per quas viuens in suo esse naturali constituitur, in primo suæ generationis instanti exercentur, & per illas viuens nullam subit mutationem, à numero vitalium excluduntur. Hac ratione Aristoteles 2. de Celo, Dei vitam per motum definiuit his verbis: *Dei operatio immortalis est: hoc autem est vita sempiterna. Frague necesse est motum sempiternum Deo inesse.* Quæ verba intelligenda non sunt de motu propriè dicto; sed de operatione Deo identificata, per quam Deus ab æterno cognoscitur, n' quia illius vita cõstitit, iuxta illud Ioannis 17. *Hæc est vita æterna, vt cognoscatur Deus verum.* Quæ explicatio est iuxta mentem Philosophi; qui sæpe nomine motus actionem significat: & interpretatur ex lib. 12. metaph. text. 51. vbi fatetur Deum esse immortalem. Eodem modo vitam Dei definiuit Plato per motum; quo ipse se mouet: sic apud D. Thomam 1. p. q. 84. art. 3. quem ipse Angelicus Doctor de operatione interna non habente rationem mutationis explicat: D. Bernardus lib. de Libero arbitrio sic vitam definiuit: *Vita est interna, & naturalis motus, tantum vigens intrinsece.* Huic eodem explicatio adhibenda, vt hæc definitio Deo possit conuenire. Legendi sunt ex Antiquis Alexander 2. p. q. 90. 91. & 92. Henricus art. 29. quest. 1. Ex modernis eodem modo vitam definiunt fere omnes: Toletus lib. 2. de anima cap. 1. ex. 3. *Vita dicitur motus, vt procedunt à principio interno ipsius corporis naturalis.* P. Dor. Ludouicus de Molina 1. p. q. 84. disp. vnica §. questio ergo proposita, hæc scribit: *Sola viuens dicitur quæ constituta in sua naturali dispositione, sit ab interno principio mouent.* P. Suarez lib. 1. de anima cap. 2. n. 26. & 27. per eundem motum vitam definit: & tom. 1. Metaphys. disp. 30. sect. 14. n. 14. sic vitam explicat. Sumitur ergo viuens, vt de Deo dicitur (& quoad hoc idem & cum Angelis) prout commune est, & transcendens ad omnes gradus vitæ, quatenus omnes illi in hoc conueniunt, quod ab intrinseco operantur in suo connaturali, & perfectio statu. Nullum ex antiquis inueni, qui conceptum vitæ alio modo explicaret. Omnes enim per internum motum vitam definiunt; & nihil aliud viuere in actu secundo appellam, quàm se mouere; ex quo ad aquas metaphora fuit translata, & fluentem aquam viuum vocamus; stagnantemque emortuum: vnde Poëta:

—Donec me flumine viuo

Abluam.

Et metallum illud, quod se mouet, vulgo *argenteum*, argentum viuum vocamus. Ex quo infero nefas esse negare rectè hucvique vitam antiquos definiisse per hunc modum; quod facillè probatur. Omnia viuientia, quæ cognoscimus postquam sunt constituta in suo esse naturali immanenter se mouent, seu operantur, & nullum aliud distinctum à viuentibus exercet has operationes: ergo hæc definitio conuenit viuentibus, & non aliis: ergo rectè conceptum viuientis explicat. Quod obici potest de igne argente se, solutum est iam ex dictis Punct. 1. vbi probauit actionem hanc non esse immanentem ratione sui terminum, quam immanentiam nutritioni viuientium competere ibidem explicui.